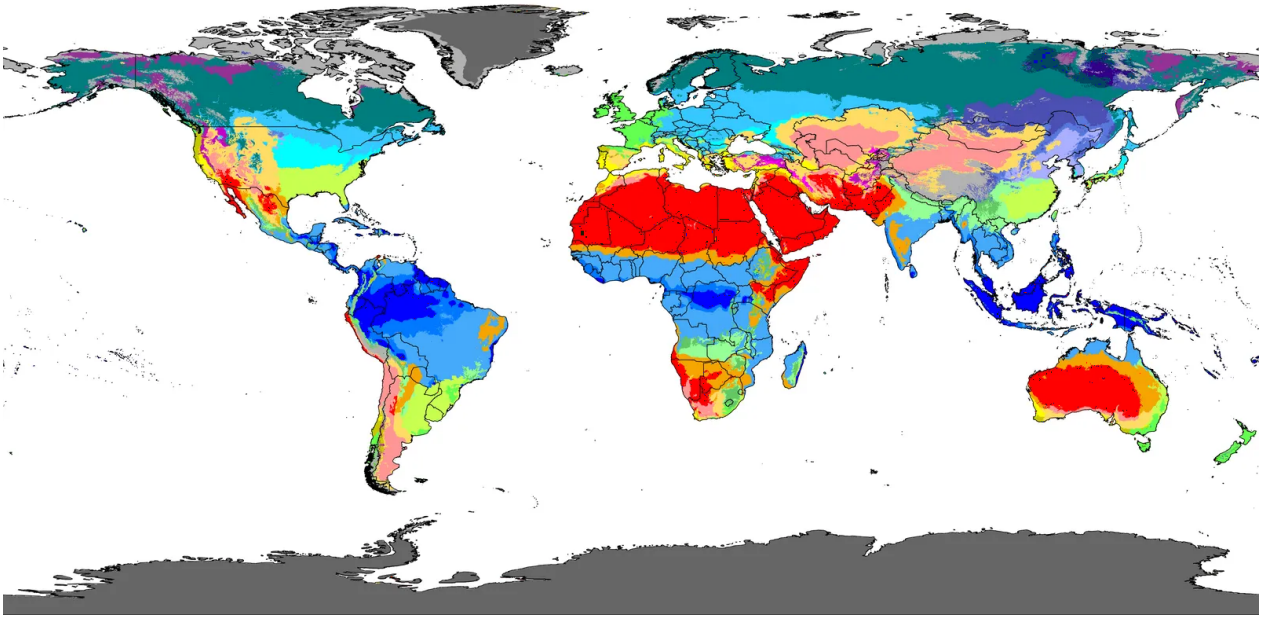
Klimazoner

Jordens klimazoner efter Köppen-Geiger-systemet, 1980–2016. Blå er tropisk (A), rød og orange tørt (B), grøn og gul tempereret (C), lilla og blågrøn koldt (D) og grå polart (E).

Beck, H.E. m.fl. (2018). CC BY 4.0. Wikimedia Commons.

Klimazoner er områder på Jorden med nogenlunde samme klima, det vil sige samme mønster i temperatur og nedbør gennem året.[1] Den enkleste inddeling er den astronomiske. Den deler Jorden i fem zoner: en tropisk zone omkring ækvator, to tempererede zoner og to polare zoner. Grænserne er vendekredsene og polarcirklerne.[1] Vendekredsene ligger på omkring 23,5 grader nordlig og sydlig bredde. Mellem dem kan solen stå lodret på himlen.[2] Vinde, havstrømme og fordelingen af land og hav gør, at de virkelige klimazoner kun groft følger den astronomiske inddeling.[1]

Köppens klimazoner

Det mest brugte system i verden er Köppen-Geiger-systemet. Den første udgave blev lavet i slutningen af 1800-tallet af klimaforskeren Wladimir Köppen.[3] Systemet bygger på, at klimaet er det, der bestemmer mest for, hvilke planter der vokser hvor.[3] Der er fem hovedtyper, som hver har et stort bogstav. A er tropisk, hvor den koldeste måned har mindst 18 grader i gennemsnit. B er tørt, hvor nedbøren er så lille, at der bliver

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

ørken eller steppe. C er tempereret, hvor den koldeste måned ligger mellem 0 og 18 grader og den varmeste over 10 grader. D er koldt, også kaldet kontinentalt, hvor den koldeste måned ligger på 0 grader eller derunder og den varmeste over 10 grader. E er polart, hvor selv den varmeste måned har 10 grader eller derunder.[3]

Et andet bogstav fortæller om nedbøren, for eksempel f for nedbør hele året uden tørtid, s for tør sommer og w for tør vinter. Et tredje bogstav fortæller om sommeren, for eksempel a for varm sommer og b for mild sommer.[3] Danmark ligger i klimatypen Cfb, som er tempereret klima uden tørtid og med mild sommer.[4] Der findes kort over Köppen-zonerne med en opløsning på en kilometer, lavet ud fra målinger af temperatur og nedbør.[4]

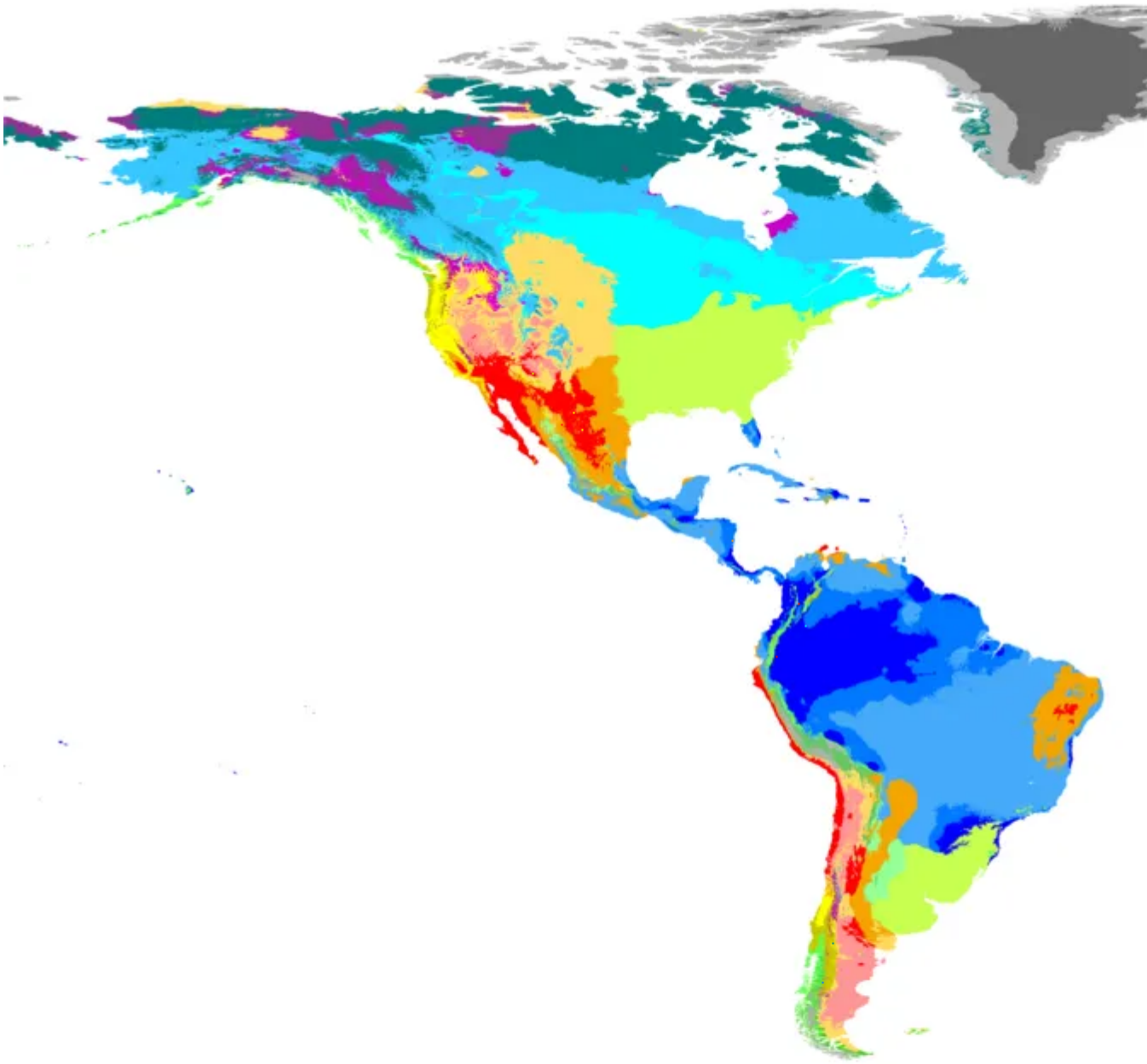
Klimazoner i den danske skole

I Danmark bruger man ofte Martin Vahls system fra 1904. Det deler Jorden i fire hovedzoner: polar, tempereret, subtropisk og tropisk.[1] Vahl brugte middeltemperatur, det vil sige gennemsnitstemperatur, i den koldeste og den varmeste måned som grænser. Det gjorde han, fordi temperaturen i vækstsæsonen, den periode hvor planterne vokser, og vækstsæsonens længde betyder mest for planterne. Grænserne kan ses i naturen, for eksempel ved skovgrænsen eller der, hvor der ikke længere er frost.[1] Hver zone deles i plantebælter efter, hvor meget nedbør der falder, og hvornår på året. I den tropiske zone er der regnskov, hvor det regner hele året, savanne, hvor der er tørtider, og ørken, hvor regnen ikke rækker. I den polare zone er der ingen varm sommer, og her vokser tundra.[1]

Klimazonerne flytter sig

Fra perioden 1901–1930 til perioden 1991–2020 skiftede omkring fem procent af Jordens landområder (uden Antarktis) til en anden hovedtype i Köppen-systemet.[4] Fra 1991–2020 til 2071–2099 forventes fem procent af landområderne at skifte hovedtype ved lave udledninger, otte procent ved mellemhøje og 13 procent ved høje udledninger.[4] Ved mellemhøje udledninger ventes omkring 2,6 millioner km² at gå fra polart til koldt klima. Det svarer til et område på størrelse med Argentina.[5]

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Beck, H.E. m.fl. (2023). CC BY 4.0. Wikimedia Commons.

Klimazonerne i 2071–2100, hvis udledningerne bliver meget høje (scenariet SSP5-8.5). Sammenlign med kortet øverst.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

Ifølge de samme kort forbliver Danmark i klimatypen Cfb frem til 2099, selv ved høje udledninger. Danmark bliver varmere, men ikke så meget, at landet skifter klimatype.[4]

---

1. Den Store Danske, "klima- og plantebælter", lex.dk.
2. Den Store Danske, "vendekreds", lex.dk.
3. Beck, H.E. m.fl. (2018): "Present and future Köppen-Geiger climate classification maps at 1-km resolution". *Scientific Data* 5, 180214.
4. Beck, H.E. m.fl. (2023): "High-resolution (1 km) Köppen-Geiger maps for 1901–2099 based on constrained CMIP6 projections". *Scientific Data* 10, 724.
5. KAUST (2023): "Climate change will shift major vegetation zones this century", phys.org, oktober 2023.

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/klimazoner

Sådan henviser du til opslaget

Klimaleksikon: "Klimazoner". klimaleksikon.dk/opslag/klimazoner, hentet 5. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node